

SZZ Speciální pedagogika

bakalářský studijní program neučitelská speciální pedagogika bez specializace

Tematické okruhy:

1. Vymezení speciální pedagogiky jako vědního oboru, její postavení v systému věd, definiční rámec a základní terminologie, historická perspektiva vývoje oboru a jeho významné osobnosti.
2. Principy, cíle, metody a prostředky speciálně pedagogické intervence.
3. Cílové skupiny speciální pedagogiky, vývoj jejich formování a současný přehled. Reflexe vývoje přístupů společnosti k osobám se speciálními potřebami s ohledem na koncept lidských práv a vytváření rovných příležitostí.
4. Multirezortní a interdisciplinární charakter speciálně pedagogické profese. Působení speciálních pedagogů ve zdravotnické, vzdělávací, sociální a penitenciární sféře.
5. Rodina a člověk se speciálními potřebami: rodičovství a sourozenectví ve vztahu k dítěti s postižením, rodinné vazby osob s postižením, partnerství osob se speciálními potřebami.
6. Raná intervence, její význam u dětí se speciálními potřebami: cíle, metody a spolupráce napříč sektory zdravotnictví, školství a sociálních věcí.
7. Vzdělávání a jeho význam v životě lidí se speciálními potřebami, současná nabídka vzdělávacích možností a podpora ve vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných jedinců, školská poradenská zařízení.
8. Zaměstnávání osob se speciálními potřebami, význam a možnosti jejich pracovního uplatnění, pasivní a aktivní politika zaměstnanosti. Tranzitní programy a podporované zaměstnávání.
9. Koncept kvality života u osob se speciálními potřebami, možné přístupy k jejímu hodnocení, aplikace v oblasti sociálních služeb.
10. Podpora nezávislého způsobu života osob se speciálními potřebami v sociální komunitě. Sociální politika a sociální služby.
11. Občanství osob se speciálními potřebami, legislativní ukotvení a možnosti ochrany a obhajování práv a oprávněných zájmů těchto osob a marginalizovaných skupin obyvatel.
12. Lidé s mentálním postižením, s poruchou autistického spektra nebo s jinou pervazivní poruchou anebo s psychickým onemocněním v současné společnosti: definiční a terminologické vymezení, diagnostika a klasifikace, systémy podpory, poradenské služby, psychosociální a edukační specifika, zaměstnávání a sociální začleňování těchto osob.
13. Lidé s tělesným postižením, chronickým onemocněním nebo závažným fyzickým omezením v současné společnosti: definiční a terminologické vymezení, diagnostika a klasifikace, systémy podpory, poradenské služby, psychosociální a edukační specifika, zaměstnávání a sociální začleňování těchto osob.

14. Lidé s postižením zraku v současné společnosti: definiční a terminologické vymezení, systémy podpory, poradenské služby, psychosociální a edukační specifika, zaměstnávání a sociální začleňování těchto osob.
15. Lidé s postižením sluchu v současné společnosti: definiční a terminologické vymezení, diagnostika a klasifikace, systémy podpory, poradenské služby, psychosociální a edukační specifika, zaměstnávání a sociální začleňování těchto osob. Neslyšící jako jazykově-kulturní menšina. Komunikační specifika a komunikační systémy neslyšících a hluchoslepých osob.
16. Lidé s narušenou komunikační schopností v současné společnosti: Základní pojmy z oblasti komunikace, jazyka, řeči a mluvy. Definice a vymezení logopedických pojmů a kategorií – terminologie, etiologie, symptomatologie, klasifikace, možnosti logopedické prevence a osvěty. Organizace logopedické péče v České republice.
17. Lidé s poruchami chování v současné společnosti: definiční a terminologické vymezení, diagnostika a klasifikace, systémy podpory, poradenské služby, psychosociální a edukační specifika, zaměstnávání a sociální začleňování těchto osob.
18. Lidé se sociálním a sociokulturním znevýhodněním: definiční a terminologické vymezení, příčiny a důsledky sociálního a sociokulturního znevýhodnění, diagnostika a klasifikace, systémy podpory, poradenské služby, psychosociální a edukační specifika, zaměstnávání a sociální začleňování těchto osob.
19. Lidé se specifickými poruchami učení: definiční a terminologické vymezení, diagnostika a klasifikace, systémy podpory, poradenské služby, psychosociální a edukační specifika a sociální začleňování těchto osob.
20. Problematika stárnutí osob s postižením: systémy podpory, poradenské služby, psychosociální specifika a sociální začleňování těchto osob.

Doporučené zdroje:

- BARTOŇOVÁ, Miroslava, Dagmar OPATŘILOVÁ a Marie VÍTKOVÁ. *Školní zralost a dítě s SVP: vzdělávání a diagnostika*. Praha: Raabe, 2019. Školní zralost. ISBN 978-80-7496-421-3.
- BOYD, Brenda. *Výchova dítěte s Aspergerovým syndromem: 200 nápadů, rad a strategií*. Vydání druhé. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1148-8.
- ČADILOVÁ, Věra a Zuzana ŽAMPACHOVÁ. *Metodika práce asistenta pedagoga při aplikaci podpůrných opatření u žáků s poruchou autistického spektra nebo vybraným psychickým onemocněním*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4453-6.
- ČERNÁ, Marie, ŠIŠKA, Jan, STRNADOVÁ, Iva, TITZL, Boris a KAINOVÁ, Tamara. *Česká psychopedie. Speciální pedagogika osob s mentálním postižením*. Praha: Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-3083-0.
- FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení. 2., rozš. a aktualiz. vyd.* Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5046-0.

- FRANIOK, Petr. *Vzdělávání osob s mentálním postižením: (inkluzivní vzdělávání s přihlédnutím k žákům s mentálním postižením)*. Vyd. 3., dopl. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2008. ISBN 978-80-7368-622-2.
- HÁDKOVÁ, Kateřina. *Člověk se sluchovým postižením*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2016. ISBN 978-80-7290-619-2.
- HÁDKOVÁ, Kateřina. *Vzdělávání žáků a studentů s kochleárním implantátem*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2012. ISBN 978-80-7290-618-5.
- HANKOVÁ, Magdalena a Soňa KALENDA. *Partnerské vztahy: očima mladých dospělých s vrozeným tělesným postižením*. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-271-0012-5.
- HORÁKOVÁ, Radka. *Sluchové postižení: úvod do surdopedie*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0084-0.
- HRADILOVÁ, Tereza. *Dítě se sluchovým postižením*. In: BITTMANNOVÁ, Lenka. *Speciálněpedagogické minimum pro učitele*. Praha: Pasparta, 2019, s. 90–104. ISBN 978-80-88290-14-8.
- HRUBÝ, Jaroslav. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu*. Praha: Federace rodičů a přátel sluchově postižených, 1997. ISBN 80-7216-006-0.
- HUDÁKOVÁ, Andrea, Kateřina HOLUBOVÁ a Tereza HRADILOVÁ. *Distanční výuka vysokoškolských studentů se sluchovým postižením*. In: KUCHARSKÁ, Anna a kol. *Přístupy a doporučení pro distanční výuku u studujících se specifickými potřebami*. Praha: Univerzita Karlova, 2021, s. 57–75. ISBN 978-80-7603-293-4.
- JUCOVIČOVÁ, Drahomíra. *Specifické poruchy učení a chování*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-657-4.
- KABÍČEK, Pavel, Ladislav CSÉMY a Jana HAMANOVÁ. *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví*. Praha: Triton, 2014. ISBN 978-80-7387-793-4.
- KLENKOVÁ, Jiřina. *Logopedie: narušení komunikační schopnosti, logopedická prevence, logopedická intervence v ČR, příklady z praxe*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1110-9.
- KOLÁŘ, Michal. *Nová cesta k léčbě šikany*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-871-5.
- KOZÁKOVÁ, Zdeňka, Lucia PASTIERIKOVÁ a Olga KREJČÍŘOVÁ. *Výchova a vzdělávání osob s mentálním postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3714-9.
- KVĚTOŇOVÁ, Lea, ed. *Edukace dětí se speciálními potřebami v raném a předškolním věku*. Brno: Paido, 2004. ISBN 80-7315-063-8.
- KVĚTOŇOVÁ, Lea. *Oftalmopedie*. 2. dopl. vyd. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-84-2.
- LANGER, Jiří. *Komunikace osob se sluchovým postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3674-6.
- NEUBAUER, Karel. *Logopedie: učební text pro bakalářské studium speciální pedagogiky*. 3. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010. ISBN 978-80-7435-053-5.

- NOVOSAD, Libor. *Tělesné postižení jako fenomén i životní realita: diskurzivní pohledy na tělo, tělesnost, pohyb, člověka a tělesné postižení*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-873-9.
- OPATŘILOVÁ, Dagmar a Dana ZÁMEČNÍKOVÁ. *Možnosti speciálně pedagogické podpory u osob s hybným postižením*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4575-0.
- SLOWÍK, Josef. *Inkluzivní speciální pedagogika*. Praha: Grada, 2022. ISBN 978-80-271-3010-8.
- SLOWÍK, Josef. *Komunikace s lidmi s postižením*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-691-9.
- SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika. 2.*, aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-271-0095-8.
- SOBOTKOVÁ, Veronika. *Rizikové a antisociální chování v adolescenci*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4042-3.
- STEHLÍKOVÁ, Monika. *Život s vysokou inteligencí: průvodce pro nadané dospělé a nadané děti*. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-271-0101-6.
- ŠIŠKA, Jan, BEADLE – BROWN, Julie a et al. *The Development, Conceptualisation and Implementation of Quality in Disability Support Services*. 1st ed. Praha: Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4953-5.
- ŠIŠKA, Jan. *Mimořádná dospělost: edukace člověka s mentálním postižením v období dospělosti*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0992-4.
- ŠUMNÍKOVÁ, Pavlína. *Možnosti prostorové orientace a samostatného pohybu osob se zrakovým postižením*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2018. ISBN 978-80-7603-005-3.
- ŠVAMBERK ŠAUEROVÁ, Markéta, Klára ŠPAČKOVÁ a Eva NECHLEBOVÁ. *Speciální pedagogika v praxi: komplexní péče o děti se SPUCH*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4369-1.
- THOROVÁ, Kateřina. *Poruchy autistického spektra*. Rozšířené a přepracované vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0768-9.
- VALENTA, Milan, Jaromír MAŠTALÍŘ, Libuše LUDÍKOVÁ a Dita FINKOVÁ. *Dynamika dílčích funkcí u předškoláků a žáků mladšího školního věku*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2018. ISBN 978-80-244-5400-9.
- VALENTA, Milan a Petr PETRÁŠ. *Metodika práce asistenta pedagoga se žákem s mentálním postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3380-6.
- ZELINKOVÁ, Olga. *Poruchy učení: dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie, dyspraxie, ADHD*. Vyd. 12. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0875-4.
- ZIKL, Pavel. *Děti s tělesným a kombinovaným postižením ve škole*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3856-7.